

### Ni màrtir ni capellà

El *Diccionari de la literatura catalana* recorda que Josep Maria Planes va ser assassinat el 1936. Però també va ser assassinat Tomàs Bellpuig, escriptor i traductor, i el diccionari no creu convenient de dir-ho. Tampoc no creu rellevant dir que era sacerdot, condició que marcà profundament la seva obra literària.

### La font de la doble ocultació

*Enciclopedia.cat* recorda que Josep Maria Planes va ser assassinat el 1936 per elements incontrolats, però també va ser assassinat, també per elements revolucionaris i també el mateix any, Tomàs Bellpuig, escriptor i traductor, i l'enciclopèdia no creu convenient de dir-ho. Tampoc no creu pertinent de dir que era sacerdot, condició que marcà profundament la seva obra literària.

### 'La Vanguardia' espanyola

El diari *La Vanguardia* parla (11 de gener) de dues novel·les adaptades recentment al cinema i només es preocupa d'informar el lector de les editorials que les han traduïdes al castellà. Són *El lector*, de Bernhard Schlink, publicada per Columna, i *Revolutionary Road*, de Richard Yates, publicada per Proa.

### Inflen la fava

Un primer artesà del DIEC1 va veure que calia introduir l'accepció de *fava* referent a la inflamació de la pell i un segon va descobrir que una *favassa* és la protuberància que es forma en algun indret de la pell, semblant a una butllofa ampla i aplatada. El tercer artesà que havia de coordinar l'obra, o dirigir-la, no va veure que una inflamació i una protuberància són la mateixa cosa i que, com diu el Moll, la GEC i el *Diccionari Enciclopèdic de la Medicina*, *fava* i *favassa* són dos mots sinònims que indiquen la mateixa alteració de la pell. Tampoc no se n'ha adonat el quart artesà que havia de dirigir, o coordinar, el DIEC2.

## La Universitat de Barcelona rescata els dietaris de joventut del gravador i memorialista Jaume Pla

Pocs mesos abans de morir-se, el gravador Jaume Pla (Rubí, 1914 - Barcelona, 1995) guanyava el premi Sant Joan de literatura catalana, dotat per la Caixa de Sabadell, amb el llibre *De l'art i de l'artista. Dietari (1982-1991)*. L'edició del volum, feta per Edicions 62 l'abril del 1996, va ser pòstuma. Uns quants anys abans, Jaume Pla havia passat de ser un personatge conegut bàsicament pel cercle d'artistes i escriptors amb els quals havia treballat, a ser un personatge públic gràcies al magnífic, enginyós i punyent llibre testimonial que li va publicar La Campana el 1989, *Famosos i oblidats. 38 retrats de primera mà*. Entre aquest i el pòstum, publicà un altre text testimonial, *Memòria escrita* (1991).

L'any 2004, la vídua de Jaume Pla, Nerina Bacin Coppe, va cedir a la unitat d'Estudis Biogràfics de la Universitat de Barcelona tots els diaris escrits pel gravador, que eren molts més que els publicats. L'artista i editor –crea la magnífica col·lecció la Rosa Vera– va començar a escriure'n un parell de ben petit, però va considerar que el tercer, el que encetava el 9 d'agost del 1928, a catorze anys, ja tenia entitat suficient i calia, a més de conservar-lo, donar-hi continuïtat.

Ara podem llegir els que va escriure des del 1928 fins a l'any 1948 perquè la Universitat de Barcelona els ha transcrits i editats amb el títol *La vida contínua. Diaris de Jaume Pla (1928-1948)*. L'edició ha anat a cura de Pietat Ortí i Elisenda Lobato.

El volum té l'honor d'inaugurar la col·lecció "Vides escrites" que dirigeix Anna Caballé. Més endavant, un segon volum recollirà els dietaris posteriors.

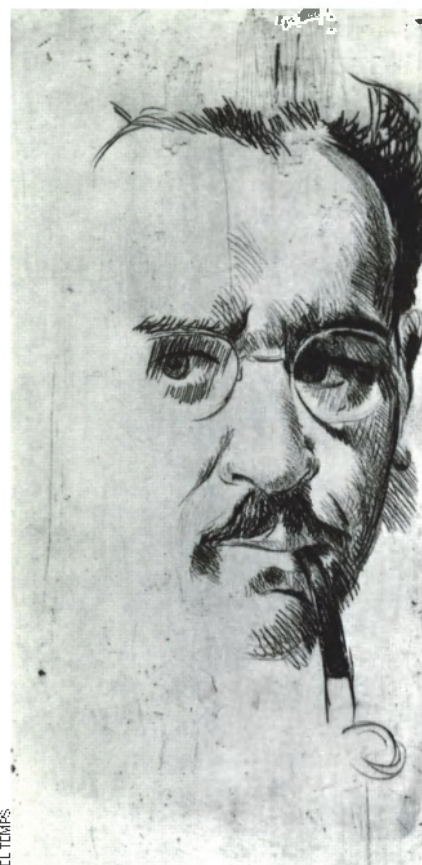
Com diu Anna Caballé, es tracta d'un perfil de dietarista molt inusual en l'àmbit català, massa sovint ocupat en la voluntat testimonial, sempre pudorós i elevat intel·lectualment. Jaume Pla, en canvi, ens parla de la seva vida íntima.

"És –diu Anna Caballé– un diari autèntic, viscut, escrit per pròpia i física necessitat. En aquest aspecte, és força remarcable el capítol 'Diari d'un home casat', en què ens parla de l'inici del seu primer matrimoni, el 1940."

Els diaris tenen diversos eixos temàtics: l'evolució de la seva educació sentimental; la formació com a artista –"en què podríem trobar clars paral·lelismes amb el *Diari d'un artista adolescent*, de Joyce", considera Anna Caballé– i la seva lluita per situar-se dins el món artístic.

Però, considera Anna Caballé, el conjunt té una unitat: tots els diaris recollits a *La vida contínua* tracten de la lluita d'un jove per forjar-se un destí propi, malgrat les dificultats i els desenganys.

La professora Anna Caballé prepara en aquests moments l'edició d'un llibre amb les cartes de l'escriptor, crític i antic professor de la Universitat de Barcelona Guillermo Díaz-Plaja, que serà el segon volum de la col·lecció "Vides Escrites". Tindrà el títol de *Querido amigo, estimado maestro*.



EL TEMPS

Autoretrat al llapis de Jaume Pla.

**Lluís Bonada**